

KEYSERLINGK, A.

**Puhtu saare linnustikust = Birds of the
island of Puhtu / A. Keyserlingk Lk. [19]-22 :
ill. ; 23 cm**

K. Mattiesen
Tartu
1936

University Library of Tartu: A-55914

EOD – Millions of books just a mouse click away! In more than 10 European countries!

Thank you for choosing EOD!

European libraries are hosting millions of books from the 15th to the 20th century. All these books have now become available as eBooks – just a mouse click away. Search the online catalogue of a library from the eBooks on Demand (EOD) network and order the book as an eBook from all over the world – 24 hours a day, 7 days a week. The book will be digitised and made accessible to you as an eBook.

Enjoy your EOD eBook!

- Get the look and feel of the original book!
- Use your standard software to read the eBook on-screen, zoom in to the image or just simply navigate through the book
- *Search & Find:* Use the full-text search of individual terms
- *Copy & Paste Text and Images:* Copy images and parts of the text to other applications (e.g. word processor)

Terms and Conditions

With the usage of the EOD service, you accept the Terms and Conditions provided by the library owning the book. EOD provides access to digitized documents strictly for personal, non-commercial purposes. For any other purpose, please contact the library.

- Terms and Conditions in English: <http://books2ebooks.eu/odm/html/utl/en/agb.html>
- Terms and Conditions in Estonian: <http://books2ebooks.eu/odm/html/utl/et/agb.html>

More eBooks

Already a dozen libraries in more than 10 European countries offer this service.

More information is available at <http://books2ebooks.eu>

PUHTU SAARE LINNUSTIKUST.

BIRDS ON THE ISLAND OF PUHTU.

A. Keyserlingk.

Virtsu poolsaare lõunatipus asub 1 km pikkune ja $\frac{1}{2}$ km laiune Puhtu saar, eraldatuna mandrist kitsa väina ja 1 km laiuse märja niiduga. Saart katab mets, selle ümber on niiduvööde ja rannal lai roostik. Metsast on väike osa ca 100-a. männik, enamik aga lehtmets. Puudest valitsevad vanad tammed, saared, pärnad, paplid ja vahtrad, kuuski, lehiseid, elupuid ja hobukastaneid leidub üksikuid. Legendikke metsas on vähe. Alusmets on tihe, koosneb sarapuusiireli-, jasmiiini-, mitmesugustest marja- ning okaspõõsastest. Inimelamuist on saarel metsnikumaja ja üks suvila.

Puhtu idakaldal leidub 7 tiheda rohukattega laidu. Autor on saarel teostanud looduskaitset kasside, koerte, kanakullide ja roolookullide hävitamise (teisi kullilisi hoitakse), talvise toitmise ja pesaaluste soetamise teel. Samal põhjusel ei niideta varjavad roogu rannalt ega heina laidudelt. Siinavaldatud vaatlusaines on kogutud 1934. a. maikuust 1935. a. novembrini, ta ei pretendeeri täiuslikkusele, eriti rannalindude suhtes.

Pesitusajal on Puhtul kohatud: ronka *Corvus c. corax* L. 1 paar, hulgu-aegadel veel mitmeid isendeid; halli varest *Corvus corone cornix* L. väheselt, hakke *Coloeus monedula* (L.) ca 30 paari, kuldnokki *Sturnus v. vulgaris* L. arvukalt, rohelist vinti *Chloris c. chloris* (L.), ohakalindu *Carduelis c. carduelis* (L.), siisikest *Carduelis spinus* (L.), leevikest *Pyrrhula p. pyrrhula* (L.), metsvinti *Fringilla c. coelebs* L., tali- ja vesitsiitsitajat *Emberiza c. citrinella* L. et *E. s. schoeniclus* (L.), nõmmelõokest *Lullula arborea* (L.), puu- ja sookiuru *Anthus t. trivialis* (L.) et *A. p. pratensis* (L.), linavästrikku *Motacilla a. alba* L., lambahänilast *M. f. flava* L., porri *Certhia f. familiaris* L. vaid mõni paar, puukoristajat *Sitta europaea* L.; rasva-, sini-, musta-, tutt-, soo- ja põhjatihaseid *Parus m. major* L., *P. c. caeruleus* L., *P. a. ater* L., *P. c. cristatus* L., *P. p. palustris* L., *P. atricapillus borealis* Selys.; punaselg-õgijat *Lanius*

123784

c. collaris L., halli ja musta kärbsenäppi *Muscicapa s. striata* (Pall.) et *M. h. hypoleuca* Pall., salu- ja mets-lehelinnukest *Phylloscopus trochilus* (L.) et *P. s. sibilatrix* (Bechst.), harilikku roolindu *Acrocephalus s. schoenobaenus* (L.); rästas-roolindu *A. a. arundinaceus* (L.) 3 paari, käosulast *Hippolais icterina* (Vieill.), vöö-, aed-, punaselg-, väikest ja mustpea-pöössalinde *Sylvia n. nisoria* (Bechst.), *S. b. borin* (Bodd.), *S. c. communis* Lath., *S. c. curruca* (L.), *S. a. atricapilla* (L.), neist viimast eriti arvukalt; hallrästast *Turdus pilaris* L., laulurästast *T. p. philomelos* Brehm; vainurästast *T. musicus* L. mitu paari, muusträstast *T. m. merula* L. mõned paarid, kivitäksi *Oenanthe o. oenanthe* (L.); ööbiikut *Luscinia luscinia* L., arv on peale kasside hävitamist tõusnud ca 15 paarile;

Foto H. Schultz. K. U. T.-i kogudest.

9. joon. Vaade Puhtu laiu läänekaldale lõunast. Näha rannaniit ja lehtmets.

suitsu- ja rästapääsukest *Hirundo r. rustica* L. et *Delichon u. urbana* (L.); piirpääsukest *Micropus a. apus* (L.) mõned paarid; öösorri *Caprimulgus e. europaeus* L., suurt ja väikest kirjurähni *Dryobates m. maior* L. et *D. m. minor* (L.); kägu *Cuculus c. canorus* L., muneb harilikult halli kärbsenäpi pessa; kodukakku *Strix a. aluco* L., väikest pistrikku *Falco columbarius aescalon* Tunst; rooloorikulli *Circus a. aeruginosus* (L.), näha suvi läbi, ent ei pesita; suurt hüüpi *Botaurus s. stellaris* (L.), sini-kael-parti *Anas p. platyrhynchos* L. ja rägapardi *A. querquedula* L., pesi leidub arvukalt; piilparti *A. c. crecca* L.; mõned pesad; üksikult ka soo-parti *A. a. acuta* L., luitsnokk-parti *Spatula clypeata* (L.) arvukalt, tõmmuvaerast *Oidemia f. fusca* (L.) metsas rohkelt; ca 90% kõigist partlaspeadest kuulub tuttvardile *Nyroca fuligula* (L.), eriti tihedalt laidudel; punapea-vardilt *Nyroca f. ferina* (L.) leidub vaid üksikuid pesi; nii jääkui ka rohukosklit *Mergus m. merganser* L. et *M. serrator* L. pesitseb vanades tammedes ca 20 paari; tuttpütti *Podiceps c. cristatus* (L.) arvukalt; meigast ja meekat *Columba p. palumbus* L. et *C. o. oenas* L.; kiivita-jat *Vanellus vanellus* (L.) vaid mõni paar; tutikaid *Philomachus pugnax* (L.) pesitseb ca. 10 paari naabersaarel Ullutal, kust sageli Puhtut külastavad; pu-

najalg-tildrit *Tringa t. totanus* L., suur-koovitajat *Numenius a. arquata* (L.), tikutajat *Capella g. gallinago* (L.), meriharakat *Haematopus o. ostralegus* L. 2 paari, musta tiiru *Chlidonias n. nigra* (L.), ja väikest tiiru *Sterna a. albifrons* Pall. kohtab siin kogu suve, kuid ei pesita. jõe- ja rannatiirude *S. h. hirunda* L. et *S. paradisaea* Brünn. pesi leidub väikestel laidudel arvukalt, kalakajakat *Larus c. canus* L. palju paare. väikest kajakat *Larus minutus* Pall. ca 10 paari, naerukajaka *Larus r. ridibundus* L. asundus ca 60—70 paarist, täpelist vesivutti *Porzana porzana* (L.) kuulub suvel öösiti roostikus, põldpüüsid *Perdix perdix lucida* (Brehm) leidub mitu parve.

Saarel leidub lisaks 40- kuni 100-pealine faasanite kasvatus (*Phasianus c. colchicus* L. × *P. c. torquatus* Gen. × *P. mongolicus*).

Rändeaegadel ja talvel esineb lisaks eelmaintuile harakat *Pica p. pica* (L.) väga harva, mänsakat *Nucifraga caryocatactes* (L.) harva; pasknääri *Garrulus g. glandarius* (L.) ainult sügiseti, suurnokk vinti *Coccothraustes c. coccothraustes* (L.), käbilinde *Loxia sp. sp.*; põhjavinti *Fringilla montifringilla* L. talvel, lumehangelinde *Plectrophenax n. nivalis* (L.) kevadel, sabaatihaseid *Aegithalus c. caudatus* (L.) sageli sügiseti kuldpea-pöialpoisse *Regulus r. regulus* (L.) sügiseti suurel arvul, halli õgijat *Lanius e. excubitor* L. sügisel, viristajaid *Bombycilla g. garrulus* (L.); sügiseti sageli, punasaba-lepalinde *Phoenicurus p. phoenicurus* (L.) rändel, eriti kevadel, punarind-lepalinde *Erithacus r. rubecula* (L.) rändab, eriti sügisel, sadasid isendeid, samuti käblikuid *Troglodytes t. troglodytes* (L.) novembrikuul; kaldapääsukesi *Riparia r. riparia* (L.) sügiseti suurtes parvedes, vainukägu *Upupa e. epops* L., nähtud 1935. a. kevadel, rohelist ja musträhni *Picus v. viridis* L. et *Dryocopus m. martius* (L.) harva, väänkaela *Jynx t. torquilla* L. nähtud vaid kevadrändel, karvasjalgset kakukest *Aegolius f. funereus* (L.) kohatud 1935. a. novembris, korduvalt oktoobris on kohatud uuralikakku *Strix u. uralensis* Pall.; rabapistrik *Falco p. peregrinus* Tunst on sageli näha kevadeti ja hilissuvel, ta saagiks on eeskätt tiirud ja noored kalakajakad; hiire-tuuletallaja *Falco t. tinnunculus* L. kohtab harva, kalju- ja väikest konnakotkast *Aquila c. chrysaetos* (L.) et *A. p. pomarina* Brehm on nähtud, hiireviud *Buteo buteo zimmermannae* Ehmcke esineb üksikult rändeaegadel, karvasjalgset viud näeb novembris kuul sageli, kanakulli *Accipiter g. gentilis* (L.) on püütud raudadega rändeaegadel suurel arvul, 95% neist noorussulestikus; merikotkas *Haliaeetus a. albicilla* (L.) rändab kevadel üksikult, sügisel õige sageli läbi (1935. a. hilissügisel nägin ½ tunni jooksul 3 läbirändavat isendit), kalakotkast *Pandion h. haliaetus* (L.) on kord oktoobrikuul nähtud, laululuike *Cygnus cygnus* (L.) eriti arvukalt kevadeti, hall-, raba-, suurlaukhani *Anser anser* (L.), *A. f. fabalis* (Lath.), *A. a. albifrons* (Scop.) ja mustlagle *Branta b. bernicla* (L.) ülerrändel (mõned peatuvad vahest Ullutal, hall hani on seal pesitsenudki), viupart *Anas penelope* L., merivarte *Nyroca m. marila* (L.), sõtkaid *Bucephala c. clangula* (L.), väikest koskkit *Mergus albellus* L., järvekauri *Colymbus a. arcticus* L. rändeaegadel; mitmet liiki rislasid *Calidris sp. sp.* hilissuvel, metskurvitsat *Scelopax r. rusticola* L. kevadel üksikult, rohukurvitsat *Capella media* (Lath.) väga harva, meri- ja tõmmukajakad *Larus marinus* L. et *L. f. fuscus* L. rändeaegadel, rukkirääku *Crex crex* (L.) ainult kevadeti, samuti üksikult tetri *Lyrurus t. tetrix* (L.).

Mainimisväärt on rea mujal harilikkude liikide puudumine üldse või pesitsejana Puhtul, nagu varblased, kanepilind, punarind-lepalind, punasaba-lepalind, käblik.

See asjaolu seletub ühelt poolt kultuurlagendikkude, teisalt okasvõsa puudumisega. Autor on asunud vastavaid eluallasid soetama, lootes kujundada Puhtust linnukaitsejaama.

S u m m a r y.

The author has met 127 species of birds from May 1934 to November 1935 on the little Island of Puhtu ($1 \times \frac{1}{2}$ km), which is quite near the coast of the province of Läänemaa at the southern point of the Peninsula of Virtsu. The island is covered with a leafy wood of old trees like a park and a little fir-wood. It is bounded by meadows and reeds. One of the most interesting things in the eastern part of the island is a colony of *Larus minutus* P all. consisting of ca 60—70 pairs, *Fringilla montifringilla* L. seen in February 1935, *Upupa e. epops* L. in Spring 1935, *Aegolius f. funereus* L. in November of the same year. Many usual species are missing for there are no plains and no coniferous wood thickets on the island. Also *Passer* is missing.

Fig. 9. View of the western part of the Island of Puhtu.

www.books2ebooks.eu